

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет історії, політології та міжнародних відносин

(назва інституту/факультету)

Кафедра історії України

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

OK01. Актуальні питання історії та культури України

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(обов'язкова чи вибіркова)

Освітньо-професійна програма – “Комп'ютерна інженерія”,

“Програмування мобільних і вбудованих

комп'ютерних систем та засобів Інтернету речей”

Спеціальність 123 – Комп'ютерна інженерія

(шифр і назва спеціальності)

Галузь знань 12 – Інформаційні технології

(шифр і назва галузі знань)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Навчально-науковий інститут фізико-технічних і комп'ютерних наук

(назва факультету / інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання – українська

(мова, на якій читається дисципліна)

Кількість кредитів: 3

Форми навчальної діяльності: лекції, семінарські заняття, самостійна робота

Форма підсумкового контролю: іспит

Розробники: доктор історичних наук, доцент Юрій Михайло Федорович

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

[http://www.histukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3030\]\[caf_pers_id\]=2071&commands\[3030\]=item](http://www.histukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3030][caf_pers_id]=2071&commands[3030]=item)

Контактний тел. [0502989665](tel:0502989665)

E-mail: m.yuriy@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації за попередньою домовленістю через e-mail m.yuriy@chnu.edu.ua

1. Анотація дисципліни

Курс «Актуальні питання історії та культури України» зосереджує увагу здобувача на особливостях проявів минулого у культурному просторі України. У своїй основі, сприятиме отриманню майбутніми фахівцями (у своїх сферах) системи історичних знань, умінь та навичок, здатність до творчого мислення, судження, усвідомлення загальнолюдських цінностей у світлі історичних подій. Навчить здобувача рухатись у просторі ідей, фактів, відрізнити міф, кліше - від історичного факту, віднайти істину. Допоможе виробити цілісний погляд на світ та сприятиме формуванню свідомого громадянського суспільства в умовах розбудови незалежної України.

Новітній підхід до викладання історії та культури України включає в себе формування у здобувачів історичного мислення, допомагає зрозуміти сучасність за допомогою ретроспективного аналізу минулого. Історичне мислення є важливим чинником соціальної активності, виховання патріотизму, консолідації народу, інтеграції та мобілізації задля вирішення певних соціальних завдань. Знання історії та культури України є необхідною умовою ефективної участі здобувачів у суспільно-політичному житті України. Знання й розуміння історичних і культурних процесів, що стосуються історії України, уміння аналізувати та робити висновки щодо уроків цієї історії, а також прогнозування можливих наслідків сучасних політичних процесів крізь призму минулого є надзвичайно важливим і актуальним для формування свідомості здобувача як повноцінного громадянина України, особливо в час світових катаклізмів та російського збройного вторгнення.

2. Мета навчальної дисципліни

- ознайомити здобувачів з найактуальнішими з точки зору сучасності подіями української історії та історії української культури, з періодами та формами існування української державності, сторінками боротьби українського народу проти поневолення, за державність та незалежність;
- домогтися усвідомленого, міцного засвоєння здобувачами програмового матеріалу, розуміння процесу розвитку політичної та культурної історії як закономірного розвитку історії України;
- навчити здобувачів самостійно встановлювати причинно-наслідкові зв'язки при аналізі історичних подій та фактів, що стосуються актуальних питань історії та культури України, виробляти у них уміння використовувати історичний досвід для вирішення сучасних завдань.

3. Пререквізити

Місце дисципліни в освітньому процесі підготовки бакалаврів першого року навчання, першого семестру. Відповідно, теоретичною і методичною базою вивчення дисципліни є шкільний курс «Історія України».

4. Результати навчання

Згідно освітньо-професійної програми Міжнародне право, вивчення навчальної дисципліни здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти передбачає формування інтегральної, загальних і фахових компетентностей.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів та правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

4.1. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути таких компетенцій та програмних результатів:

Загальні компетенції:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Здатність працювати в команді.

ЗК9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

ФК1. Здатність застосовувати законодавчу та нормативноправову базу, а також державні та міжнародні вимоги, практики і стандарти з метою здійснення професійної діяльності в галузі комп'ютерної інженерії.

ФК15. Здатність аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованих задач, критично оцінювати отримані результати, обґрунтовувати та захищати прийняті рішення.

Програмні результати:

ПРН4. Знати та розуміти вплив технічних рішень в суспільному, економічному, соціальному і екологічному контексті.

ПРН14. Вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів.

4.2. У результаті вивчення освітньої дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- Поняття про місце курсу «Історія та культура України» в системі гуманітарних наук, його предмет і завдання, методи дослідження та наукову періодизацію історії та культури України;
- особливості розвитку людського суспільства на території України у доісторичні часи, проблеми у дослідженні етногенезу слов'ян;
- соціально-політичний і економічний устрій держави Київська Русь та її культуру в часи її становлення, розквіту і занепаду;
- причини та наслідки втрати українським народом своєї державності і захоплення його земель Литовським князівством і Польщею, еволюцію соціально-економічного, політичного та культурного життя українських земель у XIV-XVII ст., становлення української народності;
- причини виникнення українського козацтва та його роль в суспільно-політичній Історії України, процес становлення та еволюцію козацької державності кінця козацької державності та значення договору з Москвою 1654 р. для подальшої долі України;
- суспільно-політична, економічна та культурна ситуація в Україні в умовах бездержав'я XIX - початку XX ст., та особливості революційного процесу в Україні у 1917 -1920 рр.,
- українське питання в міжнародній політиці напередодні та на початку другої світової війни, особливості суспільно-політичної та культурної ситуації в Україні у роки Великої Вітчизняної війни, законодавче оформлення кордонів України;
- історико-культурницькі процеси в Україні у другій половині 40-х - першій половині 80-х років;
- досягнення та проблеми розвитку державності та культури України в сучасних умовах.

Вміти:

- Користуватися науковою літературою в процесі підготовки до практичного заняття та при написанні рефератів;
- логічно та доказово усно викласти матеріал, відповіді на поставлені питання;
- на підставі аналізу історичних фактів виявляти причини руйнування української державності та особливості існування українського народу під владою Литви та Польщі у XIV - XVII ст.;
- використовуючи наукову літературу проводити аналіз різних поглядів істориків щодо місця Київської держави в історії українського народу та етногенезу українців;
- на основі наявних наукових джерел визначити досягнення і хибі козацької державності та місце козацтва в політичній історії України та її культури;
- виявити причини піднесення національно-просвітницького руху в Україні наприкінці XIX – початку XX ст., особливості у становленні українських партій та аналізувати їх програми в роки української національно-демократичної революції 1917 -1920-хрр.;

- визначити причини та наслідки соціалістичних перетворень в Україні у 20-х – 30-х рр. ХХ ст., виявити витoki українського; показати місце і роль українського народу у роки другої світової і Великої Вітчизняної війни;

- аналізувати суспільно-політичні, економічні та культурні процеси в Україні 40-х - 90-х рр. і виділити основні причини необхідності змін.

Бути ознайомленим:

- з основними віхами української історії та культури, перспективами подальшого розвитку України;

- з основними методами історико-культурного дослідження і прийомами застосування їх при аналізі історико-культурних подій.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	30		15		45		екзамен
Заочна	1	1	3	90	6				84		екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми занять	Змістовий модуль 1. Історія України IX – кінця XVIII ст.												
Тема 1. Київська Русь та її місце в історії України	6	2	2			2	6	1					5
Тема 2. Галицько-Волинська держава	5	2				3	5						5
Тема 3. Розвиток культури у	5	2				3	5	1					4

Київській Русі та Галицько-Волинській державі												
Тема 4. Військо Запорозьке у XVI – першій половині XVII ст.	7	4	2			1	7					7
Тема 5. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. і відродження державності	6	2	2			2	6	1				5
Тема 6. Україна в добу Руїни	5	2				3	5					5
Тема 7. Українські землі в кінці XVII – XVIII ст.	4		2			2	4					4
Тема 8. Українська культура козацької доби	4	2				2	4					4
Разом за ЗМ1	42	16	8			18	42	3				39
Теми занять	Змістовий модуль 2. Історія України кінця XVIII – початку XX ст.											
Тема 9. Наддніпрянська Україна у першій половині XIX ст.	4	2				2	4					4
Тема 10. Західноукраїнські землі у кінці XVIII – на початку XX ст.	4		2			2	4					4
Тема 11. Українська культура XIX ст.	5	2				3	5					5
Тема 12. Українські національно-визвольні	7	2	2			3	7	1				6

змагання 1917-1920 рр.												
Тема 13. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період	5	2				3	5					5
Тема 14. Радянська Україна у міжвоєнний період (1921- 1939 рр.)	4	2				2	4	1				3
Тема 15. Україна у 40-80-х рр. XX ст. Україна в період незалежності.	5	2				3	5	1				4
Тема 16. Актуальні питання історії Північної Буковини та Північної Бессарабії (ч.1)	5	2				3	5					5
Тема 17. Актуальні питання історії Північної Буковини та Північної Бессарабії (ч.2)	5		1			4	5					5
Тема 18. Актуальні питання історії ЧНУ	4		2			2	4					4
Разом за ЗМ 2	48	14	7			27	48		3			45
Усього годин	90	30	15			45	90		6			84

5.3. Питання, передбачені для самостійного опрацювання

№ п/п	Назва теми
1.	Проаналізуйте умови та процес входження України до складу Радянського Союзу.
2.	Покажіть напрямки та наслідки репресій в Україні у 1920-і – 1930-і рр.
3.	Охарактеризуйте становище західноукраїнських земель у складі Польщі, Румунії та Чехословаччини у міжвоєнний період.
4.	Проаналізуйте виникнення, структуру та ідеологічні засади діяльності Організації українських націоналістів. Визначте основні напрямки діяльності ОУН у міжвоєнний період.
5.	Охарактеризуйте умови появи та напрямки діяльності товариства «Просвіта» і Наукового Товариства імені Тараса Шевченка.
6.	Проаналізуйте українську музичну культуру і театр у ХІХ ст.
7.	Висвітліть особливості розвитку української культури початку ХХ ст.
8.	Опишіть український культурний ренесанс 1920-х рр.
9.	Визначте специфіку розвитку української культури у 60-х – 80 х рр. ХХ ст.
10.	Дайте коротку характеристику діяльності Української Академії Наук від заснування до сучасності.
11.	Дайте характеристику Іванові Франку як діячеві української культури.
12.	Покажіть місце Тараса Шевченка у становленні нової української культури.

6. Форми і методи навчання

До форм і методів відносяться проблемні й оглядові лекції, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних здобувачів іншими), інтегровані заняття, проблемні заняття, відеозаняття, прес-конференції тощо.

Перевагу надається продуктивним методам: проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, кейс-стаді, тренінги, бесіди і дискусії, робота в інтернет-класі: електронні лекції, дистанційні консультації та ін., спрямовані на активізацію і стимулювання освітньо-пізнавальної діяльності здобувачів.

Використовується проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно-орієнтований, міждисциплінарний підходи до навчання.

Навчання здійснюється під час лекційних, самостійної позааудиторної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання. Під час занять використовуються мультимедійні засоби, проектор, комп'ютери, Інтернет-ресурси.

Політика дисципліни. Політика освітньої дисципліни визначається системою вимог, які визначаються та регулюються відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» № 1556-УП від 01.07.2014 року (зі змінами), нормою законодавства України щодо академічної доброчесності та Статуту,

положень Університету, й інших нормативних документів, які регламентують організацію освітнього процесу при вивченні дисципліни, а також системою вимог для даної дисципліни.

Технічне програмне забезпечення/обладнання:

- проєктор;
- будь-які комп'ютерні та мобільні пристрої, які підтримують роботу із середовищем Google Workplace.

Програмне забезпечення:

- будь-які інтернет-переглядачі, які підтримують роботу із середовищем Google Workplace (Chrome, Internet Explorer, Opera, Safari, Vivaldi і т.д.
- спеціальні мобільні додатки для систем Android та iOS: Google Drive, Google Calendar, Google Spreadsheets, Google Meet.

7. Система контролю та оцінювання

Засоби оцінювання

- тестові завдання на платформі Google Forms;

Форми поточного та підсумкового контролю.

- усна відповідь здобувача під час семінарського заняття;
 - модульні контрольні роботи на платформі Google Forms;
- підсумкового контролю:***
- екзамен у формі тестової роботи на платформі Google Forms.

7.1. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем курсу є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Оцінювання рівня та якості знань здобувачів здійснюється із врахуванням індивідуальних особливостей здобувачів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінка «відмінно» («А») виставляється здобувачами, які набрали загальну суму балів 90-100 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- ґрунтовно засвоїли поданий на лекціях матеріал, вміють його використовувати для аргументації тих чи інших положень при розкритті змісту відповідної проблеми;
- вільно оперують фактологічною базою, відмінно орієнтуються у хронології, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при освоєнні даного курсу.

Оцінка «добре» («В) виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 80-89 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та загалом засвоїли програмний матеріал;
- продемонстрували знання фактичного матеріалу, орієнтуються в історичних датах, володіють відповідною науковою термінологією;
- допускають невеликі помилки та перекручення.

Оцінка «задовільно» («С») виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 70-79 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- в основному засвоїли програмний матеріал;
- продемонстрували знання фактичного матеріалу, орієнтуються в історичних датах, загалом володіють відповідною науковою термінологією;
- допускають помилки та перекручення.

Оцінка «задовільно» («D») виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 60-69 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- певною мірою опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;
- показали певну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій;
- допускають значні помилки та перекручення, однак засвоїли основний фактологічний та проблемний матеріал курсу.

Оцінка «задовільно» («E») виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- певною мірою опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій;
- допускають суттєві помилки та перекручення, однак засвоїли найбільш основний фактологічний та проблемний матеріал курсу.

Оцінка «незадовільно» («FX») з можливістю повторного складання виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 35-49 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували занять і не проявляли бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури;
- демонструють відсутність засвоєння фактологічного та проблемного матеріалу курсу.

Оцінка «незадовільно» («F») з обов'язковим повторним курсом виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 1-34 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували занять, були відсутніми під час проведення проміжного і підсумкового контролю;
- не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи,
- не опрацювали рекомендованої літератури;
- демонструють цілковиту відсутність засвоєння фактологічного та проблемного матеріалу курсу.

Шкала та критерії оцінювання: національна та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Здійснюється наступним чином (вказана максимально можлива кількість):

- 1 модуль – 30 б. (20 б. за роботу на семінарах; 10 б. за модульну к/р);
- 2 модуль – 30 б. (20 б. за роботу на семінарах; 10 б. за модульну к/р);
- модуль-контроль (екзамен) – 40 б.

Поточне оцінювання та 1, 2 модулі (60 балів)										Підсумковий модуль-контроль (екзамен)	Загальна сума
Змістовий модуль 1											
T1*	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
5	-	-	5	5	-	5	-	/ 10**			
Змістовий модуль 2										40	100
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18		
5	-	-	5	-	-	-	5	-	5/10**		

*T1-T17 – теми змістових модулів.

**/10 – максимальна оцінка модуль-контролю

7.2. Умови зарахування результатів неформальної освіти

Студент, згідно Положення ЧНУ «Про неформальну освіту» може отримати додаткові бали, або бути звільненим від окремих видів роботи з окремих тем, якщо у нього наявні сертифікати про неформальну освіту з проблем, які вивчаються на дисципліні «Актуальні питання історії та культури України».

Також, як виконані види роботи з відповідних тем зараховуються студенту бали за наукові публікації у матеріалах науково-практичних конференцій та фахових чи апробаційних виданнях.

7.3. Політика курсу

Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Академічна доброчесність: посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій.

8. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Історія України з найдавніших часів до наших днів. Практикум для студентів неспеціальних факультетів: Навч. посібник. 4-те вид., доп. Гриф МОНУ / Упор.: Герегова С.В., Гуйванюк М.Р., Скорейко Г.М. Чернівці: Наші книги, 2012. 336 с.
2. Історія політичної думки України (від часів Київської Русі до 1991 року): програма курсу та метод. рекомендації / Укл. Добржанський С.О. Чернівці: Чернівецький університет, 2010. 80 с.
3. Методичні рекомендації з курсу історії України (для студентів неспеціальних факультетів). Вид.2-ге, доповн. / Укл. Яценюк Г.М., Суровцев О.А. Чернівці, 2011. 84 с.
4. Методичні рекомендації з курсу історії України (для студентів неспеціальних факультетів). Вид.2-ге, доповн. / Укл. Яценюк Г.М., Балух О.В. Чернівці, 2012. 108 с.

5. Методичні рекомендації для семінарських занять та самостійної роботи студентів з курсу “Історія української культури», друге видання, доп. / Укл. Герегова С.В., Суровцев О.А. Чернівці: Наші книги, 2013. 80 с.
6. Методичні рекомендації з курсу історії України для студентів неспеціальних факультетів / Укл.: Яценюк Г.М., Дробіна Л.М. Чернівці, 2014. 128 с.

Основна література

Публікації Юрія М.Ф. рекомендовані для вивчення дисципліни.

1. Менталітет та етногенез українського народу. К.: Таксон, 1998.
2. Соціокультурний світ України. К.: Кондор, 2004.
3. Україна найдавніших часів - ХІХ ст.: Цивілізаційний контекст. Кн. 1. Тернопіль: Астон, 2012
4. Україна ХІХ ст. - ХХІ: Цивілізаційний контекст. Кн. 2. Тернопіль: Астон, 2012. (у співавт. з Калакурою Я.С., Рафальським О.О.)
5. Українська культура: цивілізаційний вимір. К.: ІПіЕнд імені Івана Федоровича Кураса НАН України, 2015.
6. Антропологічний код української культури і цивілізації. К.: ІПіЕнд імені Івана Федоровича Кураса НАН України, Кн. 1-2. 2020.
7. Цивілізаційна ідентичність українства. К.: ІПіЕнд імені Івана Федоровича Кураса НАН України, 2022.

До ЗМ 1.

1. Альфредас Бумблаускас, Генуте Кіркенє, Борис Черкас, Дмитро Ващук, Лорета Скурвідайте. Епоха Вітовта в історії України: 1387-1430. К.: Видавництво "Балтія-Друк", 2020. 208 с.
2. Бойко О.Д. Історія України. К.: Вид. центр “Академія”, 2002. 565 с.
3. Борисенко В. Курс української історії: 3 найдавніших часів до ХХ століття. К.: Либідь, 1996. 616 с.
4. Бовгиря А. "Слово і діло". Політичні злочини та політичний розшук в Гетьманщині ХVІІІ ст. Вид 2-е. К.: ТОВ "Видавництво "Кліо"". 2022. 256 с.
5. Василь Марочко, Ольга Мовчан. 1932-1933. Хроніка Голодомору в Україні. К.: Кліо, 2020. 296 с.
6. Ващук, Лорета Скурвідайте. Епоха Вітовта в історії України: 1387-1430. К.: Видавництво "Балтія-Друк", 2020. 208 с.
7. Видатні постаті в історії України ІХ-ХІХ ст. Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети: Довід. вид. / Кер. авт. кол. В.І.Гусев. К.: Вища шк., 2002. 359 с.
8. Грушевський М. Ілюстрована історія України. Репринтне відтворення видання 1913 року. К.: “Золоті ворота” ДТК УРСР “Радуга”, 1990. 524 с.
9. Грушевський М. Історія України-Руси: У 11 т., 12 кн. / НАН України; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського та ін. К.: Наук. думка, 1991 – 2000. (Пам’ятки історичної думки України).
10. Довідник з Історії України (А – Я) / За заг. ред. І.Підкови, Р.Шуста. К.: Генеза, 2001. 1136 с.

11. Дорошенко Д. Нарис історії України. К.: Світ, 1991. 576 с.
12. Єфименко О. Історія України та її народу. К.: Освіта, 1992. 424.
13. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. Львів: Вид-во НТШ у Львові, 1991. 230 с.
14. Історія України / Кер. Авт. кол. Ю.Зайцев. Львів: Світ, 1996. 488 с.
15. Історія України в особах. ХІХ – ХХ ст. / Кер. авт. кол. І. Войцехівська. К.: Україна, 1995. 479 с.
16. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / За ред. В.М. Литвина. К.: Знання-Прес, 2006. 460 с. (Вища освіта ХХІ століття).
17. Історія України: нове бачення: У 2 т. К.:Україна, 1995. Т.1. 450 с.;1996. Т.2. 494 с.
18. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. 656 с.
19. Костомаров М. Історія України в життєписах найвизначніших її діячів. Львів, 1918. (репринтне видання).
20. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. К.: Україна, 1993. 380 с.
21. Крип'якевич І. Історія України. Львів: Світ, 1990. 520 с. (Пам'ятки історичної думки України).
22. Кухта Б. З історії української політичної думки: [Текст лекцій.: Навчальний посібник]. К.: Генеза, 1994. 368 с.
23. Лановик Б., Лазарович А. Історія України. К.: Знання-Прес, 2006. 598 с.
24. Литвин В. Історія України. К.: Наук. думка, 2006. 728 с.
25. Литвин В.М, Мордвінцев В.М, Слюсаренко А.Г. Історія України. К.: Знання-Прес, 2002. 669 с.
26. Магочій Павло Роберт. Історія України / Переклад з англ. К.: Критика, 2007. - 639 с.
27. Малик Я., Вол Б., Чуприна В. Історія української державності. Львів: Світ, 1995. 248 с.
28. Мицик Ю.А, Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України. К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2005. 576 с.
29. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. Харків: ВД “ШКОЛА”, 2007. 592 с.
30. Полонська-Василенко Н. Історія України: Репринтне відтворення видання. У 2 т. К., 1992. Т.1. 588 с.; Т.2. 606 с.
31. Попович М. Нарис історії культури України. К.: “АртЕк”, 1998. 728 с.
32. Світлична В.В. Історія України. К.: Каравела, 2006.
33. Субтельний О. Україна: Історія. К.: Либідь, 1991. 510 с.
34. Черкашина Н. Історія України: від найдавніших часів до сьогодення. К., 2005.
35. Шейко В.М., Білоцерківський В.Я. Історія української культури. Навч. посібник. К.: Знання, 2009. 414 с.
36. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. К.: Генеза, 2005.

37. Филипчук О.М. *Studia Byzantino-Rossica*. Експансія, війна та соціальні зміни. Чернівці: Книги –ХХІ, 2013.

До ЗМ 2.

1. Аркас М. Історія України-Руси. К.: Вища шк., 1990. 456 с.
2. Багалій Д. Історія Слобідської України. К.: Харків: Дельта, 1991. 1993. 256 с.
3. Беркгоф К. Жнива розпачу: Життя і смерть в Україні під нацистською владою. Критика, 2011.
4. Бойко О.Д. Історія України. К.: Вид. центр “Академія”, 2002. 565 с.
5. Бойко О.Д. Нариси з новітньої історії України (1985-1991 рр.). К.: Кондор, 2004. 357 с.
6. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ століття. К.: Либідь, 1996. 616 с.
7. Брайчевський М. Конспект історії України. К.: Знання, 1993. 208 с.
8. Верстюк В.Ф., Гарань О.В., Гурій О.І. та ін. Історія України. -К.: Альтернативи, 1997. 424 с.
9. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. К.: Наук. думка, 1995. 687 с.
10. Видатні постаті в історії України IX-XIX ст. Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети: Довід. вид. / Кер. авт. кол. В.І.Гусев. К.: Вища шк., 2002. 359 с.
11. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX-XX століття. К.: Генеза, 1996. 360 с.
12. Грицак Я. Страсті за націоналізмом. Стара історія на новий лад. К.: Критика, 2011.
13. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття: Нариси політичної історії. К.: Либідь, 1993. 288 с.
14. Дашкевич Я. Україна і Схід. Львів: Інститут археографії та джерелознавства, 2016.
15. Довідник з Історії України (А – Я) / За заг. ред. І.Підкови, Р.Шуста. К.: Генеза, 2001. 1136 с.
16. Дорошенко Д. Нарис історії України. К.: Світ, 1991. 576 с.
17. Економічна історія України : Історико-економічне дослідження: в 2 т. / [ред. рада: В. М. Литвин (голова), Г. В. Боряк, В. М. Геєць та ін.; відп. ред. В. А. Смолій; авт. кол.: Т. А. Балабушевич, В. Д. Баран, В. К. Баран та ін.]. НАН України. Інститут історії України. К.: Ніка-Центр, 2011. Т. 2. 608 с.
18. Економічна історія України: Історико-економічне дослідження: в 2 т. / [ред. рада: В. М. Литвин (голова), Г. В. Боряк, В. М. Геєць та ін.; відп. ред. В. А. Смолій; авт. кол.: Т. А. Балабушевич, В. Д. Баран, В. К. Баран та ін.] ; НАН України. Інститут історії України. К.: Ніка-Центр, 2011. Т. 1. 696 с.
19. Скульчик С. Історія України: Народження модерної нації. К.: Лаурис, 2012.
20. Єфименко О. Історія України та її народу. К.: Освіта, 1992. 424.
21. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. Львів: Вид-во НТШ у Львові, 1991. 230 с.
22. Зінченко О. Година папуги. Українські сторінки Катині. К.: Дух і літера, 2011.
23. Історія України / Кер. Авт. кол. Ю.Зайцев. Львів: Світ, 1996. 488 с.

24. Історія України в особах. ХІХ – ХХ ст. / Кер. авт. кол. І. Войцехівська. К.: Україна, 1995. 479 с.
25. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / За ред. В.М. Литвина. К.: Знання-Прес, 2006. 460 с. (Вища освіта ХХІ століття).
26. Історія України: нове бачення: У 2 т. К.:Україна, 1995. Т.1. 450 с.;1996. Т.2. 494 с.
27. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. 656 с.
28. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. К.: Україна, 1993. 380 с.
29. Куромія Х. Зрозуміти Донбас. К.: Дух і літера, 2015.
30. Мартин Т. Імперія національного вирівнювання. Нації та націоналізм у Радянському союзі (1923-1939 роки). К.: Критика, 2013.
31. Мотика Г. Від Волинської різанини до операції «Вісла». Польсько-український конфлікт 1943-1947 рр. К.: Дух і літера, 2013.
32. Нагаєвський І. Історія української держави двадцятого століття. К., 1993.
33. Новітня історія України (1900-2000) / А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин. К.: Вища шк., 2000. 719 с.
34. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016.
35. Плохій С. Великий переділ: Незвичайна історія Михайла Грушевського. К.: Критика, 2011.
36. Плохій С. Козацький міф. Історія та націєтворення в епоху імперій – К.: Лаурис, 2013.
37. Плохій С. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі. К.: Критика, 2015.
38. Політична історія України. ХХ століття: У 6 т. / За ред. І.Ф. Кураса. - К.: Генеза, 2002 - 2003.- Т. 6. 696 с.
39. Снайдер Т. Криваві землі. К.: Грані-Т, 2011.
40. Снайдер Т. Перетворення націй. К.: Дух і літера, 2016.
41. Снайдер Т. Червоний князь. К.: Грані-Т, 2011.
42. Снайдер Т. Чорна земля. Голокост як історія і застереження. К.: Медуза, 2017.
43. Толочко А. Киевская Русь и Малороссия в ХІХ веке. К.: Лаурис, 2012.
44. Толочко А. Очерки начальной истории Руси. К.: Лаурис, 2015.
45. Україна: друга половина ХХ століття: Нариси історії / П.П.Панченко, М.Р. Плющ, Л.А.Шевченко та ін. К.: Либідь, 1997. 352 с.

Додаткова література

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. - К., 1991.
2. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької січі. К., 1993. С. 38-68.
3. Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. К., 1991. С. 6-18, 69-114, 127-140.
4. Апанович О. Українсько-російський договір 1654 р.: міфи й реальність. К., 1991.

5. Баран В. Україна після Сталіна. Львів, 1992. С. 67-112.
6. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в період системної кризи / Україна крізь віки: У 15 т. Т. 13. К., 1999.
7. Бойко О. Проблема визначення кордонів України в період Центральної Ради // УІЖ. 2008. - № 1. С. 31-45.
8. Боплан Г. Опис України. Львів, 1990. С. 56-73.
9. Боршак І., Мартель Р. Гетьман І.Мазепа. К., 1991.
10. Брайчевський М. Приєднання чи возз'єднання // Україна. 1991. - №№ 16-17.
11. Брайчевський М. Українсько-шведський союз 1708 р. // Україна. 1992. - №. 2.
12. Брицький П.П. Україна в Другій світовій війні (1939-1945 рр.). Чернівці, 1995.
13. Буковина: історичний нарис. Чернівці, 1998.
14. Василенко Т. Хотинська війна. К., 1960.
15. Великий українець: Матеріали з життя та діяльності М.Грушевського. К., 1992.
16. Верстюк В. Українська Центральна Рада. К., 1997.
17. Веденєєв Д., Лисенко О. Військово-політична діяльність ОУН та УПА у світлі норм міжнародного гуманітарного права // УІЖ. 2007. - № 3. С. 46-65.
18. Винниченко В. Відродження нації: У 3 ч. К., 1990.
19. Гай-Нижник П.П. Народне міністерство фінансів УНР: проблеми становлення // УІЖ. 2008. - № 1. С.59-74
20. Галицько-Волинський літопис: текстологія / За ред. О. П. Толочка. НАН України. Інститут історії України. Київ : Академперіодика, 2020. 929 с.
21. Голод 1932-1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів. К., 1993.
22. Грабовецький В. Олекса Довбуш. К., 1994.
23. Гунчак Т. Україна . Перша половина ХХ століття. К, 1993. С. 30-203.
24. Гуржій О. Іван Богун: деякі міфи й реальність // УІЖ. 1998. - № 1. С. 99-111.
25. Гуржій О. Наддніпрянська Україна та зарубіжний світ у соціально-економічних вимірах XVII–XVIII ст. Історичні нариси / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 296 с.
26. Залєток Н. Жінки на військовій службі у Великій Британії та СРСР у роки Другої світової війни. К.: ПФ "ПП "Фоліант", 2022. 432 с.
- Ричка В. М. Війна пам'ятей. Змагання за спадщину Київської Русі. Київ: Парлам. вид-во, 2021. 416 с.
27. Даниленко В. Сталінізм в Україні: 20-30-ті рр.. К., 1991.
28. Даниленко В.М. Ліквідація польської держави та встановлення радянського режим в Західній Україні // УІЖ. 2006. - № 3. С. 111-124.
29. Даниляк П.Г. Барська конфедерація: хід подій та наслідки // УІЖ. 2007. - № 5. С. 134-144.
30. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація // Вітчизна. №№ 5, 7, 8.
31. Документи Богдана Хмельницького. К., 1961.
32. Зайцев Ю. Дисиденти: опозиційний рух 60-80- рр.. // Сторінки історії України: ХХ ст.. К., 1992.
33. Ісаєвич Я. Братства та їх роль у розвитку української культури. К., 1966.

34. Історичні постаті України. Одеса, 1993. С. 196-302.
35. Історія січових стрільців: Воєнно-історичний нарис. К., 1992.
36. Історія України в особах: IX – XVIII ст.. К., 1993. С. 327-353.
37. Касьянов Г.В. Незгодні: українська інтелігенція у русі опору 1960-80-х рр. К., 1995.
38. Касьянов Г.В., Даниленко В.М. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-ті рр.). К., 1991.
39. Кащенко А. Оповідання про славне військо запорозьке низове. Дніпропетровськ, 1990.
40. Ковалюк В.Р. Західна Україна на початку Другої світової війни // Сторінки історії України: XX ст.. К., 1992. С. 105-120.
41. Коваль В.С. Радянсько-німецький пакт 1939 . // Минуле України: відновлені сторінки. К., 1991. С. 221-264.
42. Коваль В.С. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах / Україна крізь віки: У 15 т. Т. 12. К., 1999.
43. Конквест Р. Жнива скорботи. К., 1993.
44. Косовський В. Семен Палій – фастівський полковник // Соціалістична культура. 1990. - № 11.
45. Костомаров М. Історія України в життєписах найвизначніших її діячів. Львів, 1918. (репринтне видання).
46. Котляр М. Володимир Великий. Ярослав Мудрий. К., 1996.
47. Котляр М. Галицько-Волинська Русь / Україна крізь віки: В 15 т. К., 1998. Т. 5.
48. Котляр М. Примарна корона Данила Галицького // Жовтень. 1987. - № 7.
49. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. Львів, 1990.
50. Крип'якевич І. Галицько-Волинське князівство. К., 1993.
51. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. Львів, 1992. С. 20-41.
52. Кульчицький С.В. 1933: трагедія голоду. К., 1989.
53. Леп'явко С. Козацькі війни кінця XVI ст.. в Україні. Чернігів, 1996.
54. Лисенко О.Є. Підсумки Другої світової війни та Україна // УІЖ. 2005. - № 6. С.128-138.
55. Литвин В. Політична арена України: Дійові особи та виконавці. К., 1994.
56. Литвин М.Р., Науменко К.Є. Історія ЗУНР. Львів, 1995.
57. Мейс Джеймс. Штучний голод 1933 р. в радянській Україні: що сталося і чому? // УІЖ. 2007. - № 1. С.185-199.
58. Мельник Л.Г. Боротьба за українську державність: XVII ст. К., 1995. С. 6-100.
59. Михайлик М.В. Нацистська пропаганда в окупованому Києві // УІЖ. 2006. - № 1. С. 131-144.
60. Моця О.П. Київська Русь і країни Європи: характерні риси східнослов'янської державності, рівні міжнародних відносин та напрями контактів // УІЖ. 2007. - № 1. С. 4-19.
61. Нагаєвський І. Історія української держави двадцятого століття. К., 1993. С. 33-37.
62. Народне віче Буковини. 1918-1993. Чернівці, 1994.
63. Нікольський В.М. Репресії за «лімітами» (1937-1938 рр.) // УІЖ. 2006. - № 3. С. 210-222.

64. Пашуто В. Очерки по истории Галицко-Волынской Руси. М., 1950.
65. Рабенчук О.П. Соціальні настрої та поведінка населення України в період голоду 1946-1947 рр. // УІЖ. 2006. - № 4. С. 87-100.
66. Ричка В.М. Про склад і структуру великокнязівського двору середньовічного Києва // УІЖ. 2007. - № 3. С. 4-16.
67. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою / Україна крізь віки: У 15 т. К., 1998. Т.6.
68. Сас П. М. Політико-правові засади військової служби запорожців та грошова винагорода їм за участь у Хотинській війні 1621 р. // УІЖ. 2005. - № 6. С. 4-32.
69. Сергійчук В. Байда Вишневецький – ратник української землі // Дніпро. 1989. - № 2. С. 122-132.
70. Сергійчук В. Військово-територіальна організація народної армії в перший період визвольної війни // УІЖ. 1987. - № 7.
71. Слюсаренко А., Томенко С. Історія української конституції. К., 1993.
72. Смолій В., Степанков В. Петро Дорошенко: особистість в реаліях епохи / НАН України. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса, Центр історичної політології. – К.: Парламентське видавництво, 2021. – 792 с.
73. Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький. К., 1993.
74. Смолій В.А. Максим Залізняк // УІЖ. 1990. - № 3
75. Сокальський В.В. Образ Центральної Ради у свідомості селян на початковому етапі Української революції // УІЖ. 2008. - № 1. С. 46-58.
76. Солдатенко В.Ф. Українська революція: історичний нарис. К., 1999.
77. Стяжкіна О. Смак радянського: їжа та їдці в мистецтві життя й мистецтві кіно (середина 1960-х – середина 1980-х років). – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2021. – 376 с
78. Трубайчук А. Друга світова війна. К., 1995.
79. Україна у ХХ ст. К., 2000. С. 140-162.
80. Універсали Богдана Хмельницького. К., 1998.
81. Христан Н.М. Міста України та їх ювілеї в радянській історичній думці // Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Історія. 2016. № 2. С. 122-128;
82. Христан Н. Від історії до політики: князь та король Русі Данило Романович у народницькій історичній уяві // Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія. Чернівці: Чернівецький університет, 2022. No 1. С. 23-33.
83. Христан Н., Герегова С. Репрезентація кінематографічної постпам'яті про Симона Петлюру на прикладі фільму «П.К.П.» // Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія. Чернівці: Чернівецький університет, 2021. No 2. С.78-76.
84. Чухліб Т. Гетьманування Петра Дорошенка: причини «вірності» та «зради» королю, султану й царю (1665-1676 рр.) // УІЖ. 2007. - № 1. С. 39-60.
85. Шаповал Ю.І. Петро Шелест у контексті політичної історії України ХХ ст. // УІЖ. 2008. - № 3. С. 134-148.
86. Шевчук В. Козацька держава. К., 1995. С. 51-209.
87. Шелест Ю. Звідки росте “оселедець” // Старожитності. 1993. - №№ 15-16.

88. Щербак В.О. Джерела формування українського козацтва // УІЖ. 1994. - №№ 2-3.
89. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків: В 3 т. Львів, 1990. Т. 1-2.
90. Яковенко Н. Здобутки і втрати Люблінської унії // Київська старовина. 1993. - № 3.
91. Бабин Яр. Історія і пам'ять / За ред. В. Гриневича. К.: Дух і літера, 2017.
92. Гнатюк О. Відвага і страх. К.: Дух і літера, 2015.
93. Літвін Г. З народу руського. Шляхта Київщини, Волині та Брацлавщини (1569-1648). К.: Дух і літера, 2016.
94. Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять. К.: Кліо, 2014.
95. Осташко Т. Україна В'ячеслава Липинського / Наук. ред. Ю. Терещенко. НАН України. Інститут історії України; Східноєвропейський дослідний інститут ім. В. К. Липинського (США); Центр вивчення українського консерватизму ім. В'ячеслава Липинського. – К.: Темпора, 2022. – 932 с.
96. Поллак М. Цісар Америки. Велика втеча з Галичини. Чернівці: Книги ХХІ, 2015.
97. Поллак М. Мрець у бункері. - Чернівці: Книги ХХІ, 2014.
98. Сендс Ф. Східно-Західна вулиця. Повернення до Львова. Львів: Видавництво Старого Лева, 2017.
99. Снайдер Т. Украинская история, российская политика, европейское будущее. К.: Дух і літера, 2014.
100. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с.
101. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 620 с., 124 с. іл. (Україна. Нариси історії).
102. Яковенко Н. У пошуках Нового неба: Життя і тексти Йоанікія Галятовського. К.: Laurus, 2016.
103. Khrystan N. Drohiczyn battle: History academic discipline versus politics (the soviet historical thought of 30-80's of the 20-th century) // Codrul Cosminului. 2017. Vol. 23. P. 187-202.

9. Інформаційні ресурси

1. <http://chitalka.info/> Студентська електронна бібліотека МАУП "Читалка". Безкоштовні електронні підручники он-лайн серії "Гуманітарні науки". Містить електронні книги з історії України, історії новітньої України (1991-2001)
2. <http://history.franko.lviv.ua/> Проект "Історія України", здійснений при підтримці Бюро Освітніх і Культурних програм США (ВЕСА) і адміністрований Радою Міжнародних досліджень і обмінів IREX. Книги в електронному вигляді: Наталія Яковенко "З найдавніших часів до кінця XVIII ст.", Ярослав Грицак "Формування модерної української нації XIX-XXст". та повнотекстова версія
3. <http://history.kiev.ua/> Сайт "Історія України" пропонує повнотекстові версії книг: Орест Субтельний "Історія України" (видання 1991 року), Ілько Борщак, Рене

Мартель "Іван Мазепа" (видання 1931 року), Михайло Грушевський "Ілюстрована Історія України" (репринтне видання 1913 року) та інші.

4. <http://www.history.org.ua/> Інститут історії України НАН України надає вільний доступ до повнотекстової версії Енциклопедії історії України, електронних публікацій документів і пам'яток, зокрема архівів Голодомору в Україні 1932–1933, ОУН і УПА. Сайт представляє е-версії періодичних видань, що видаються Інститутом, зокрема «Українського історичного журналу», «Краєзнавства»... Електронна бібліотека пропонує е-версії досліджень та монографій сучасних українських істориків, підручників та посібників.

5. <http://historical-club.org.ua/> Сайт «Всеукраїнський історичний портал» засновано 2011 року групою студентів історичних факультетів. Сайт представляє онлайнові ресурси на різні історичні теми. Ресурси з історії України розподілені за окремими періодами у хронологічній послідовності. Сайт містить також е-видання з всесвітньої історії окремих держав. Є декілька розділів, створених для висвітлення Допоміжних історичних дисциплін (археології, міфології, етнології).

6. <http://www.haidamaka.org.ua> Незалежний інформаційно-освітній ресурс студентів Києво-Могилянської академії. В розділі "Історія України" найбільш цікавими є теми "Походження слов'ян", "Козацька доба", "Історія українських етнічних земель".

7. <http://litorpys.org.ua/index.html> Електронна бібліотека давньої української літератури "Ізборник". Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації українського літопису, хроніки, житія, апокрифи, граматики, лексикони, історично-мемуарна проза, перекладні та поетичні твори, «Слово о полку Ігоревім» тощо.

8. <http://www.cossackdom.com> На сайті "Козацтво 15-21 ст." створена електронна джерельна база дослідження історії українського та російського козацтва XV-XXI ст., персоналій, творчої спадщини видатних дослідників. Розділи містять унікальну підбірку матеріалів: статті, документи, огляди, монографії, рецензії, персоналії, енциклопедичні видання з історії козацтва.

9. <http://www.history.univ.kiev.ua/> Ресурс Історичного факультету КНУ ім. Т. Шевченка надає матеріали для навчального процесу, курси, лекції, наукові публікації викладачів та студентів факультету.

10. <http://www.ukrhistory.narod.ru> Сайт "Українська історична бібліотека" (UKRAINIAN HISTORICAL LIBRARY) намагається спростувати міфи, існуючі в українській історії та пропонує: повнотекстові версії історичних документів, наукових статей, монографій з фонду бібліотеки.

11. <http://pidruchniki.ws/> Перша українська електронна бібліотека підручників – це найбільший ресурс українських навчальних посібників. Бібліотека пропонує у вільному доступі колекцію е-видань з історії України

12. <http://litorpys.org.ua> Електронна версія книги Серафіма Юшкова "Нариси з історії виникнення і початкового феодалізму в Київській Русі."

13. <http://www.nbu.gov.ua/> - бібліотека ім. В.Вернадського

14. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т.Шевченка

15. <http://www.filosof.com.ua/> - Інститут філософії ім Г.Сковороди

16. <http://www.inst-ukr.lviv.ua/> - Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича

17. <http://www.gilan.uar.net/nasu/hiuass.html> - Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського
18. <http://www.uaa.iatp.org.ua/> – На порталі Першої української академії архітектури представлено текстовий та ілюстративний матеріал з історії архітектури України доби тоталітаризму.
19. <http://litorpys.org.ua> – проект електронної бібліотеки давньої української літератури. Бібліотека є добіркою електронних книг і текстів.
20. <http://www.lavra.kiev.ua> – сторінка Свято-Успенської Києво-Печерської лаври інформує про історію лаври, паломництво, розклад богослужінь. Представлено фотоальбом.
21. <http://www.trypillia.com> – Сторінку присвячено трипільській культурі.
- 22 <http://www.nip.tsatu.edu.ua> – Навчально-інформаційний портал ТДАТУ.